
Warszawa, 3 sierpnia 2021 r.

Szanowny Pan
Wojciech Murdzek
Sekretarz Stanu
Ministerstwo Edukacji i Nauki

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo ozn. DPSW-ZLS.0230.2.2021.KD z dnia 29 lipca 2021 r. uprzejmie informuję, że Krajowa Reprezentacja Doktorantów przedstawia następujące stanowisko do przedłożonego do zaopiniowania projektu rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki zmieniającego rozporządzenie w sprawie stypendiów ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego i nauki dla studentów i wybitnych młodych naukowców (numer w wykazie prac legislacyjnych Ministra Edukacji i Nauki – 63).

Po przeprowadzeniu konsultacji w środowisku doktorantów i uwzględnieniu opinii poszczególnych zainteresowanych niniejszym projektem Krajowa Reprezentacja Doktorantów wskazuje na następujące kwestie:

- 1) **Krajowa Reprezentacja Doktorantów sprzeciwia się proponowanej w § 2 ust. 7 (zmiana w § 14 pkt 2 rozporządzenia) zmianie liczby stypendiów dla wybitnych młodych naukowców przysługującym doktorantkom i doktorantom, która jest kolejną propozycją zmniejszającą zakres lub wysokość środków finansowych dla doktorantek i doktorantów, o których przyznanie mogą ubiegać się, w związku z prowadzoną przez siebie działalnością naukową.** Podkreślić należy, że wobec faktu, że doktoranci i doktorantki ubiegają się o stypendium dla wybitnych młodych naukowców razem z naukowcami naukowczyniami posiadającymi stopień doktora albo doktora habilitowanego, realna szansa uzyskania stypendium spoza

minimalnej puli jest niewielka. Jest to bardzo niekorzystna zmiana z punktu widzenia środowiska doktoranckiego. Należy wskazać, iż uzasadnienie proponowanej zmiany stanowiące, iż *„wyniki oceny wniosków o przyznanie stypendiów dla młodych naukowców wskazują, że średnia liczba punktów uzyskiwanych przez młodych naukowców będących doktorantami jest wyraźnie mniejsza od średniej liczby punktów uzyskiwanych przez młodych naukowców posiadających stopień doktora. Natomiast młodzi naukowcy mają jedynie 7 lat od uzyskania stopnia doktora na rozwój swojego dorobku i szansę na stypendium ministra”* jest nieprecyzyjne i bezpodstawne. W uzasadnieniu porównywane są średnie punktacje za wnioski, ale jednak stypendia nie są przyznawane dla wartości średnich, tylko najlepszych, które z pewnością często dorównują i przewyższają wartości punktów uzyskane przez młodych naukowców. Ponadto, w uzasadnieniu podany został argument, iż młodzi naukowcy mają „jedynie” 7 lat od uzyskania stopnia doktora na rozwój dorobku. Doktoranci na rozwój dorobku mają maksymalnie od 4 do 5 lat, czyli znacząco mniej, zważając na to, że są na początku kariery naukowej. Przypomnijmy również, że po 8 latach doktor powinien podjąć starania habilitacyjne, więc w jego najlepszym interesie jest wcześniejsze rozbudowywanie dorobku naukowego.

- 2) Ograniczenie w § 1 ust. 3 projektu kategorii „zagranicznego stażu lub wizyty studyjnej” do wizyty trwającej co najmniej trzy miesiące nie jest korzystnym rozwiązaniem dla społeczności doktoranckiej. Długie staże/wizyty studyjne są cenne jednak, w przypadku wielu dyscyplin staże zagraniczne i laboratoryjne trwają miesiąc. Miesiąc, co do zasady, jest to czas wystarczający na przeprowadzenie badań i poznanie kultury nowego ośrodka badawczego. Wizyty trzymiesięczne i dłuższe, często są nie tyle oparte na potrzebie długotrwałego pobytu, co na otrzymanym stypendium zewnętrznym (Erasmus, DAAD), kiedy doktorant czy naukowiec przebywa za granicą przez dłuższy czas, ale jedynie przez wycinek tego czasu prowadzi nowe badania. Proponujemy wprowadzenie

miesięcznego stażu zagranicznego, ze względu na to, że wskazuje on na dobre zarządzanie czasem i efektywne jego wykorzystanie. Ponadto miesiąc stanowi odpowiedni okres, aby przynieść wymierne efekty wyjazdu (tj. publikacje, referaty). W przypadku, w którym aplikant nie przedstawi wymiernych efektów, osiągnięcie może nie zostać uznane przez oceniającego.

- 3) Jako wysoce niekorzystne należy ocenić proponowane zmiany, które utrudniają ubieganie się o stypendium dla wybitnych młodych naukowców osobom, które ukończyły studia doktoranckie w zagranicznej instytucji naukowej (zmiana w § 5 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia). Podobnie niekorzystnie należy ocenić zmiany, które zawężają katalog osiągnięć ocenianych przy okazji rozpatrywania wniosków o stypendia (m.in. usunięcie wizyt studyjnych w § 5 ust. 1 pkt 7 rozporządzenia oraz usunięcie stałej współpracy z prestiżową zagraniczną uczelnią lub instytucją naukową w § 5 ust. 1 pkt 10 rozporządzenia). Tego rodzaju osiągnięcia, zwłaszcza dla młodych naukowców, jakimi są doktorantki i doktoranci, są dużym wyróżnieniem, świadczą o ich wysokiej pozycji naukowej, biorąc pod uwagę zwłaszcza młody wiek i relatywnie niewielkie doświadczenie naukowe i powinny być uwzględniane przy ocenie wniosków o stypendium.
- 4) Regulacje zmienianego rozporządzenia wielokrotnie odwołują się do pojęć „prestżu” lub „wysokiego prestiżu” w odniesieniu do jakości osiągnięć naukowych będących przedmiotem oceny. Znaczenie tych pojęć jest wysoce niejasne, co naraża kandydatki i kandydatów do stypendium na arbitralność oceny. W związku z tym wnosimy o wprowadzenie do rozporządzenia przykładowych kryteriów uznania danego osiągnięcia za „prestżowe” lub „wysoce prestiżowe”. Alternatywnie proponujemy stworzenie przykładowego katalogu osiągnięć, które spełniają kryteria w odniesieniu do ich prestiżu lub zrezygnowanie z korzystania z ww. pojęć nieostrych.
- 5) Ponadto należy wskazać, iż zmiany w zasadach dokumentowania osiągnięć zwiększają obciążenie biurokratyczne związane z wnioskowaniem o stypendium i mogą w praktyce

ograniczać możliwość wnioskowania – z uwagi na trudności w dokumentowaniu poszczególnych osiągnięć.

- 6) Kryteria oceny wniosków powinny być bardziej transparentne i w rozporządzeniu powinny zostać określone mierniki oceny poszczególnych osiągnięć (np. określenie jak eksperci oceniają innowacyjność – według jakich kryteriów). Z uwzględnieniem tego, jaki wpływ na końcową punktację mają poszczególne mierniki oceny.

Mając powyższe na uwadze, Krajowa Reprezentacja Doktorantów wnosi o zaznajomienie się z uwagami społeczności doktorantów i ich uwzględnienie. Niezależnie od powyższego, w zakresie nieobjętym powyższymi uwagami, Krajowa Reprezentacja Doktorantów nie wnosi zastrzeżeń.

.....*Adriana Kuligowska*.....

mgr Adriana Kuligowska

Koordinator ds. Prawnych KRD